

* Breb a devenit din „sat aproape medieval”, „sat regal” * Motivul? Printul Charles are aici o proprietate si a devenit vecin cu un celebru paparazzo, care a urmarit-o si fotografiat-o in repetate randuri pe Lady Di * Satenii vorbesc ca mostenitorul coroanei Marii Britanii a trait experiente inedite in satul lor * Se zice ca un satean platit sa-i administreze bunurile ar fi cheltuit toti banii printului * Mai mult, familia regala pare urmarita de un soi de blestem. Unul dintre angajatii printului s-a sinucis.

Mostenitorul tronului Marii Britanii a devenit, in 2004, „maramuresean” prin adoptie! Printul Charles a cumparat patru case in satul maramuresean Breb, din comuna Ocna Sugatag. De atunci, satenii nu numai ca s-au obisnuit cu vizite regale, fotografi si ziaristi straini, dar au invatat sa si profite de pe urma lor. Satenii vorbesc ca cel mai cunoscut print din lume ar fi fost „teput” de un consatean de-al lor, care a dat de baut si de mancat la prieteni pe banii casei regale. De sus, Brebul pare o palma imensa, in mijlocul careia, sta o biserica frumoasa, alba. Daca cobori ulita abrupta, ajungi intr-un colt uitat de lume, cu case vechi, din lemn si stradute labirintice. Nici prin gand nu ti-ar trece ca un astfel de sat e celebru in toata Europa si face subiectul unor reportaje de prima pagina in ziare ca Daily Mail. In urma cu cativa ani, pitoreasca localitate maramureseana a devenit, neoficial, „sat regal”. Motivul?

Trustul „Mihai Eminescu”, o fundatie din Marea Britanie patronata de Charles, print de Wales, a decis sa se implice in salvarea caselor vechi, din lemn. Din conducerea asociatiei face parte o lunga lista de persona-litati: Lord Norwich, Sir Steven Runciman, John Villiers, Patrick Leigh Fermor etc., printre care s-a strecurat un singur roman: printul Serban Cantacuzino. Trustul „Eminescu” este prezent in Romania din anii '90 si a derulat proiecte care aveau ca scop salvarea de la dispa-ritie a satelor sasesti (Biertan, Viscri etc.), restaurarea Cetatii din Sighisoara, ori revigorarea unor meserii disparute. Apoi, Trustul Eminescu si-a indreptat atentia asupra caselor vechi maramuresene, care au ajuns fie lemn de foc, fie marfa de export. Trustul printului Charles a cumparat patru case vechi maramuresene, care au fost mutate in Breb, pe o bucata de teren cumparata de englezi pentru aceasta actiune. Una din case a fost mobilata integral (cu mobila, icoane si textile salvate de William Blacker in anii 2001-2004) si pregatita pentru oaspeti. Asta pentru ca, in mai 2004, vreme de doua zile, printul de Wales sa vina „in casa sa” si sa ia masa acolo. Ulterior, micul satuc maramuresean a atras si alte celebritati. Printul a devenit vecin cu un paparazzo care l-a urmarit pas cu pas ani buni. Fotografii Duncan Ridgley s-a mutat si el, impreuna cu familia, in urma cu vreo cinci ani, in aceasta localitate. Intr-un articol publicat de Daily Mail, fotografii explica: „Am ales Maramures dupa cinci luni de calatorit in Balcani. Nu este nicio crima, iar oamenii sunt prietenosi si nu au o problema cu strainii. Este cu adevarat ultima cultura rurala din Europa”. Fotografii a povestit insa ca achizitionarea casei nu a fost chiar floare la ureche: „Nimic nu are pret. Nici macar un sac cu ciment. Si nimic nu este de vanzare, dar totul este de vanzare. Daca vrei ceva, stai in prag pana

cand apare barba-tul casei si faci afaceri. Dar procesul poate fi indelungat, pentru ca trebuie stabilit cine este proprietarul - de obicei un stra-strabunic mort de mult timp - si obtinuta o decizie in instanta pentru schimbarea numelui proprietarului, potrivit fotografului. Totul poate dura un an, in functie de eventualele obiectii ale membrilor familiei.

Viata in „raiul de la Breb” pare la fel de complicata si pentru print. Satenii povestesc ca printul a inceput renovarea caselor si achizitionarea de obiecte vechi pentru dotarea lor. Asa ca a ales un satean din vecini, caruia i-a „pompat” bani regulat. Pentru ca, in final, sa descopere ca banii nu au fost cheltuiti conform intelegerii, ci „sparti” pe petreceri si chefuri. Desi povestea a inflacarat imaginatia brebenilor, oamenii se feresc sa vorbeasca direct despre ea, din doua motive: stiu ca cel inselat e ditamai printul Marii Britanii si apoi, presupusul tepar s-a stins curand din viata. Sub protectia anonimatului, lucrurile se schimba insa. Un satean care cunoaste intreaga tarasenie ne-a povestit ca: „spune ca s-a facut dezastru pe acolo dar, intre timp, a preluat cineva treaba si a aranjat lucrurile cum trebuie sa fie. Ala era bolnav si era mai libertin felul lui de a fi, iar un prieten i-a incredintat administrarea cladirii. Cu bani seriosi. I-a lasat bani seriosi. Dar n-a mai avut pe cine sa ia la intrebari pentru ca intre timp omul a murit. Omul a stricat banii, dar nu s-a facut mare galagie datorita pozitiei sociale a printului. Dar si-au dat seama ca au gresit. Din cate se spune, localnicul trebuia sa-i administreze gospodaria, sa mai construiasca ceva, sa adune lucruri vechi in casa veche maramureseneasca. Pe cand, acesta a facut cu totul altceva. Un inceput de demers a existat intr-adevar, dar apoi a lasat totul aiurea. I-a lasat bani si pentru achizitii si pentru intretinere, pentru tot. Dar a folosit banii in interes personal. Prietenii au chefuit si a ramas lucrul nefacut. Au baut in cinstea englezilor”. Dupa scandal, s-a gasit un alt administrator pentru bunurile printului. Iar, la scurt timp, „tepuitorul” s-a stins din viata. Satenii povestesc ca: „problema a fost remediata din mers, ca a preluat cineva toata tarasenia si acum se ocupa serios de ceea ce are de facut. Printul a ajuns la acest localnic pentru ca avea o pozitie foarte buna in sat si de-a lungul anilor toti strainii care veneau se opreau la el. Inca de pe vremea lui Ceausescu a fost bine vazut in sat. Casa lui era foarte bine aranjata, avea baie etc. Era vazut in sat ca un om de frunte. Dar o data ce a imbatranit, s-a imbolnavit si s-a deteriorat. Si si-a pierdut din capacitatile de gospodar cum era vazut inainte. Pe considerentul ca era o persoana bine vazuta in sat, i s-a lasat in administrare casa de vacanta a printului. Il chema Mihai. Cam vreo doi ani a durat chestia asta. Vreo doi ani s-a lafait pe banii printului. El a venit ulterior si cand a vazut ca nu s-a facut nimic din ce se intelesesera a reziliat intelegerea. Dar dupa vreo o luna, localnicul a murit. Printul nu mai avea cu cine vorbi pentru ca omul era deja foarte bolnav”. Satenii povestesc ca isprava a generat multa valva si amuzament in sat: „Oamenii din sat s-au amuzat copios ca un consatean de-al lor a cheltuit banii printului. Nu se vorbeste in sat de ce sume i-ar fi lasat, dar va dati seama ca intelegerea a fost in asa fel facuta initial incat sa fie avantajoasa de ambele parti”. Dar, se pare ca in afara de chefuri si barfe, printul n-a influentat in mod deosebit viata oamenilor din Breb. Vasile Toporan, secretarul primariei Ocna Sugatag spune ca: „Asupra localnicilor n-are mare influenta ca printul are proprietati aici. Ei considera ca este un lucru firesc. Ei sunt marcati de cotidian nu de povestile despre straini. Sigur ca e ceva ca printul si-a luat proprietati in Breb, numai ca acest lucru nu-i influenteaza pe localnici. Dupa Revolutie, toata lumea venea cu ajutoare si asteptarile lor sunt pe linia asta, nu ca vai de mine ar fi incantati ca sunt vecini cu printul. Asta n-are influenta asupra lor”. Autoritatile locale spun ca n-au auzit de „teapa” data printului, dar spun ca oamenii care au lucrat pentru mostenitorul tronului Marii Britanii au avut parte de intamplari ciudate: „Acum vreo 3 ani a fost cineva care a lucrat pentru print si care s-a si-nucis. Dar el era omul care se ocupa de munca nu el era cel care manipula valori. Despre el

nu se poate spune ca ar fi cheltuit banii printului. Printul a avut un tip aici, unul William, care se ocupa de tot ce insemna valori. Cetateanul respectiv nu era in masura sa cumpere obiecte vechi, am fost vecini si pot sa spun ca nici nu stia sa aprecieze un obiect vechi. Era tipul de om doar cu munca fizica. Muncitorul acesta s-a sinucis din cauza unor probleme familiale, dar el se ocupa doar de munca grea, munca fizica. Daca vorbiti de Mihai, ala e altul, si ala a murit. Il chema Mihai Tiran, zis si Mihai a lui Gheorghe. La el a venit prima data printul, cu asta povestea. Si William, englezul ala a fost gazduit tot la el. William era profesor si din cate retin parca era baiatul unui membru al Camerei Lorzilor din Anglia. Acesta a fost insarcinat sa supervizeze toata treaba de aici. Ala a fost omul care l-a gazduit pe print. Ala era prea linistit, nu avea copii, nu avea pentru ce sa-l fure pe print. Ala avea tot ce-i trebuia, nu se poate spune ca ar fi dus-o mai bine de cand a venit printul pe aici. A fost un om muncitor, care s-a ocupat cu hamuri pentru cai, era foarte bine vazut in sat si nu avea nevoie sa-l fure pe print”. Mai in gluma, mai in serios, localnicii s-au gandit sa-l faca pe print cetatean de onoare. Problema e ca si in acest domeniu exista un soi de blestem. Cei care primesc titlul de cetatean de onoare al comunei isi pierd cam repede rangul si functia.

„Printul are doua pozitii in Breb. Una chiar in mijlocul satului, cum urci spre Gutin, spre Creasta Cocosului si ulterior a mai luat o proprietate. Sunt case vechi cu prispa, totul e aranjat pe stil maramuresean. Inauntru e numai mobilier vechi. Are casa in Breb de vreo 4 – 5 ani, ca el tot vine cand sunt stanele. E intotdeauna insotit de garzi de corp. De cand are printul case aici a crescut turismul in zona, pentru ca vin multi straini sa vada locurile care l-au determinat pe print sa-si ia proprietati. Intre timp, s-a mai stabilit aici un englez care face agricultura ecologica”.
Satean din Breb

Oaspeti regali Vasile Toporan, secretarul primariei Ocna Sugatag spune ca: „Si neamurile printului mai vin pe aici. Dar toti sunt oameni care nu ies in evidenta, nu-i intereseaza sa se dea vedete. Vin aici tocmai sa se relaxeze, pentru ca sunt probabil destul in centrul atentiei. Ei se simt in largul lor, cu atat mai mult cu cat localnicii nu se entuziasmeaza ca cine sunt ei. Poate le place tocmai pentru ca aici sunt ca si niste anonimi. Oamenii din sat ii privesc ca pe oricare alti straini, ca pe niste simpli turisti. Iar pentru localnici strainii nu mai sunt demult ceva deosebit ca s-au obisnuit sa vina prin zona multa lume”.

Mircea CRISAN
Ioana LUCACEL

Sursa: [Gazeta de Maramures](#)